

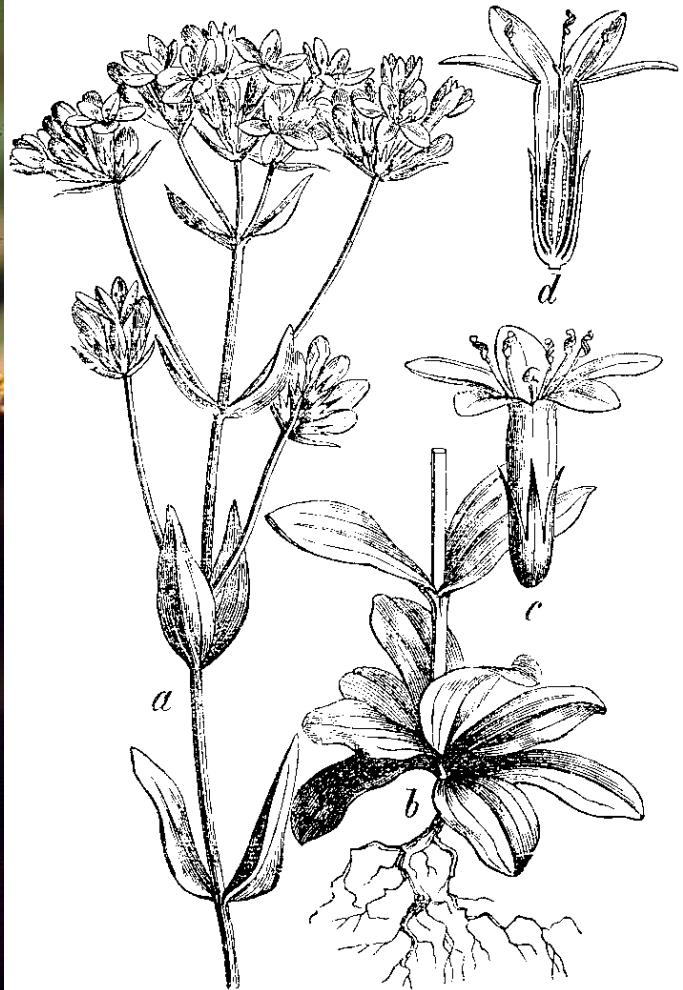
CENTAURA

Centaurium erythraea Rafn

[1800, Danm. Holst. Fl., 2: 75] $2n=40$

Imatge: THOMÉ, OTTO WILHELM

Dibuix: MARTIN CILENSEK

NOMS POPULARS

- Alemanys:** Echtes tausendguldenkraut/Gemeines tausendguldenkraut
Erdgalle / Fieberkraut / Laurinkraut / M gemeines tausendguldenkraut /
Rother aurin / Strand-tausendguldenkraut / Tausendguldenkraut
- Anglès:** Common centaury/Bitter clover / Bitter herb / Bitterbloom / Broad-leaved
centaury / Canchalagua / Centaurium erythraea / Centaury / Christ's
ladder / Common centavry / Common century / European centaury /
Eyebright / Feverwort / Filwort / Lesser centaury / Rose pink / Seaside
centaury / Thousand guilder herb / Wild succory
- Àrab:** قنطريون / قنطريون صغير / مرارة الحنش
- Aragonès:** amargón, centaurea, cintaurea, quina, tintaurea, yerba de la iel, zenturea
menor, zintaurea, quina, tintaurea, zentaurea, zentaurea menor, zintaurea
- Armeni:** Շաղիկները
- Bable:** centaurea, hierba'l pericote
- Basc/Euskera:** ama birjiña-ren debarrak, belarmin, belarmina, lubea zuna, lubeazum,
lubeazuna, lubeazuria, odolbelarra, txantxalágua
- Castellà:** Centaurea menor/Amargón / Centaura menor / Hiel de la tierra/ aciano,
amargosa, centaurea, centaurea menor, centaurea menor roja, centaurea
menor, centáurea menor, cintaurea, cintoria, cintoria de oro, escobilla, flor
de las calenturas, genciana blanca, gota de sangre, hiel de la tierra, hiel de
tierra, hiel del campo, hierba amargosa, hierba de guirón, hierba de la

	liebre, hierba de la recentadura, hierba de las calenturas, hierba pedorrera, hiel de la tierra, lapicocho, mentirijilla, sanginaria, santaura, yerba amargosa, yerba cólica, yerba margosa
Català:	Herba de santa Margarida/Herba centaura / Pericó vermell/Santa Àuria, centaura, centaura menor, centaura vermella, centaurea, centcaps, cintòria, citòria, fel de la terra, flor de centaura, herba centaura, herba de Sant Pau, herba del Pilar, herba de Santa Paula, herba de l'espant, santaura, santaura vermella, cascaura
Danès:	Strand-tusindgylden/Almindelig mark-tusindgylden / Feberfly / Kentauplante / Tusindgylden / Tusindgyldenurt / Mark-tusindgylden
Eslovac:	Zemežlč menšia
Eslovè:	Navadna tavžentroža/Tavžentroža navadna
Estonià:	Harilik maasapp
Finlandès:	Rohtosappi/Isorantasappi / Korkea rantasappi / Rohtorantasappi
Francès:	Petite centaurée/Petite-centaurée rouge/Centaurée petite / Centaurelle / Chironee / Érythrée / Fiel de terre / Petite-centaurée commune / Petite-centaurée des grèves/Herbe à la Fièvre, Herbe à Chiron, Gentiane Centauré
Francès:	Echt duizendguldenkruid/Duizendguldenkruid / Klein duizendguldenkruid
Gaèlic:	Dréimire muire/Dréimire mhuire
Gal·lès:	Y ganrhi goch/Arlladlys / Bustl y ddaear / Canri goch / Llysiau'r bleurwg / Ysgol crist / Ysgol fair
Gallec:	casida, centauria menor, centáurea menor, fel-da-terra, herba-da-fel
Grec:	Ερυθραία το κενταύριο / Θερμόχορτο / Τ'αγιαννίτου
Grec:	ערבז סוכני
Hongarès:	Kis ezerjófű/Ezerjófű / Földepe / Közönséges ezerjófű / Sédkender / Százforintosfű / Széleslevelű ezerjófű / Tárnics / Tengerparti ezerjófű
Italià:	Centaurea minore/Centauro maggiore/ Biondella
Japonès:	べにばなせんぷり
Noruec:	Skjergylden/Skjermgylden
Persa/Farsi:	قنطاريون صغير
Polonès:	Centuria pospolita/Centuria zwyczajna / Tysiacznik / Tysiacznik / Tysięcznik
Portuguès:	Centáurea-menor/Centáurea-comum / Fel-da-terra
Portuguès:	Fel da terra
Rus:	Золототысячник обыкновенный/ Tzentiar, Siachnik, Zolotots
Serbi:	Кичица/Кантариа муска
Serbi:	Kičica/Kantaria muska
Suec:	Arun / Kustarun / Storarun / Tusengyllenört / Flockarun
Turc:	Kantaron çiçeği
Txec:	Zeměžluč okolíkatá/Zeměžluč hořká / Zeměžluč hořká pravá / Zeměžluč lékařská / Zeměžluč menší / Zeměžluč obecná / Zeměžluč obecná pravá
Ucraïnès:	Золототисячник малий
Xinès:	日本鬼燈檠

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

Herba fina, bisanual o anual, totalment glabra, alta de fins a 50 cm. Tija de secció quadrangular o hexagonal, amb dos marges alats longitudinals, alternants de nus a nus, i buida quan la planta és més gran, ramificada normalment només cap a l'àpex. Fulles de la tija oposades, el·líptiques, petites, sèssils. Fulles radicals formant roseta, més llargues, ovals, espatulades. Flors abundants, en cimes, de color de rosa. Calze tubulós amb 5 angles prominents, amb 5 lòbuls linears. Corol·la en embut, amb tub allargat, amb 5 lòbuls enters. Estams 5, inserits en el tub de la corol·la, amb anteres prominents, recargolades en espiral després d'haver deixat anar el pol·len. Estil filiforme, caduc. Estigmes 2, dilatats transversalment, convergents. Càpsula cilíndrica aguda amb una

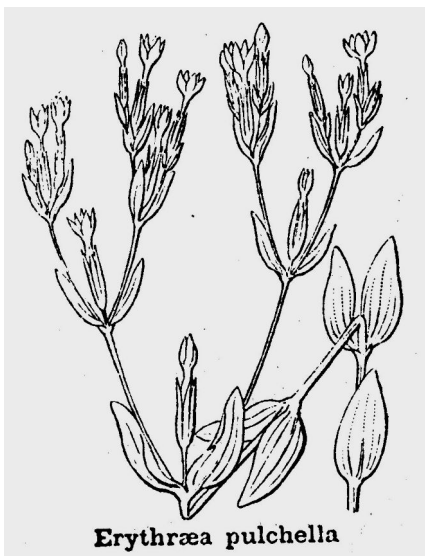
Erythræa latifolia

Erythræa Centaurium

Erythræa grandiflora

Erythræa pulchella

corona a dalt caduca, amb dos lòbuls inacabats. Llavors molt petites, subglobuloses, arrugades. Arrel axonomorfa petita però molt dura. Tota la planta és molt amarga

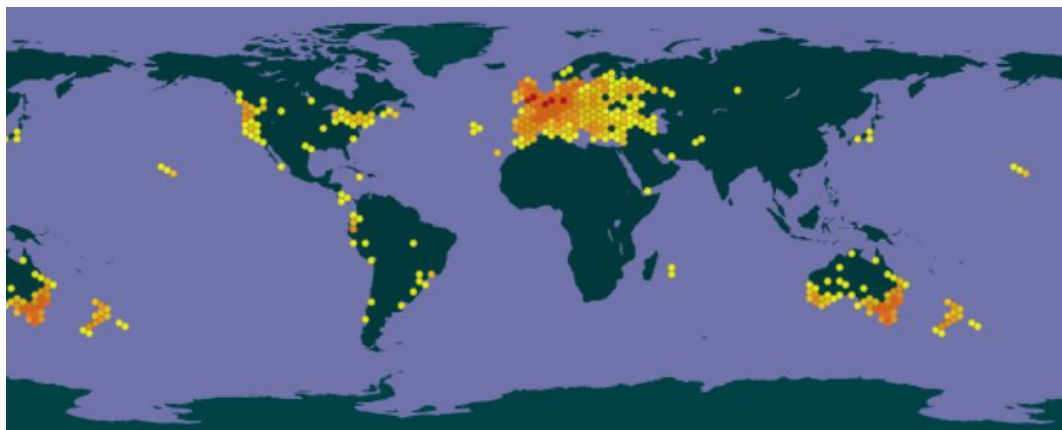
La família de les Gencianàcies es distingeix per tenir flors gamopètals, superovàriques, regulars, no ser bulboses i tenir el fruit en càpsula bivalva. I dins la família de les Gencianàcies, *Centaurium* es distingeix per tenir les flors 5 estams, el calze profundament dividit, tenir les tiges primes de secció quadrangular i herbàcies, les fulles menudes, no connates, d'un verd clar no blavós. I, dins el gènere, de fulles sub-ròmbiques amb 3-5 nervis, i flors rosades en cimes corimbiformes o en tot cas no en espiga unilateral, i estil bifid, essent la planta erecta, hi ha:

***Centaurium erythraea* (=C. *umbellatum* Gilibert)** fa de 10 a 60 cm d'alt, té les flors sempre molt sèssils, agrupades cap a l'àpex de les branquetes. La corol·la amb lòbuls obtusos, de 5-8 mm. Càpsula més llarga que el calze. Fulles de la roseta basal de 8 a 20 mm d'ample, amb 3-7 nervis gairebé paral·lels ben marcats. La ssp. *rhodense* fa les flors majors, amb lòbuls de la corol·la de 5-7.5 mm (enlloc de 3.5-5), el calze també major (5-8 mm enlloc de 3.5-5.5); i només es fa a terra baixa. A Catalunya es troba a la meitat Est i al terç Oest però sembla faltar a la zona central. Es fa en marges de bosc amb herbassars fins 1500 m snm.

***Centaurium grandiflorum* (Pers.) Ronninger** té els lòbuls de la corol·la gairebé de la mateixa longitud que el tub, estigmes triangulars més llargs que amples. Les tiges fan 20-70 cm, son dretes, amb les ales més amples al cim, i estan ramificades des de la base amb rames erecto-patents. Les fulles basals són persistents, de 2-6 × 0.6-2.5 cm. Flors de 12-20 mm amb pedicel de 0.5-4 mm i menys d'1 mm de gruix. Calze de 3-7 mm i corol·la amb el tub de 5-10 mm i lòbuls de 5-10 × 1.5-4 mm. Inclou la subespècie *majus*. Sembla faltar a la Catalunya central. Es fa en marges de bosc amb herbassars fins 1500 m snm.

***Centaurium pulchellum* (Swartz) Druce** fa de 5-20 cm d'alt, té les flors una mica pedicel·lades, solitàries cap a l'àpex de les branquetes. La corol·la té lòbuls aguts, de menys de 4 mm. Càpsula que no arriba més amunt que el calze. Fulles basals de 3-8 mm d'ample, amb 3-5 nervis marcats. *C. tenuiflorum* pot ser interpretada com espècie menor associada o com a subespècie. Fa la inflorescència compacta i l'estigma amb els lòbuls oblongs enlloc de triangulars. A Catalunya és la més present o més dispersa. Sol viure en marges de guarets fins i tot salobres, i arriba fins els 1800 m snm.

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Centaurium erythraea al món, segons GBIF

Comuna al Sud d'Europa. També es troba al Nord d'Àfrica, Amèrica del Nord i part més occidental d'Àsia. També es pot trobar a Amèrica del Sud, Austràlia i Nova Zelanda. Pels majoristes ens arriba dels països balcànics, Bulgària, Hongria, i sobretot, del Marroc. Creix en terrenys argilosos o sorrenys que reben aportacions d'humitat temporals, fins a 1500 m snm. Prefereix marges de camps, de boscos, o de camins, amb força llum, i sòls no salins, més aviat pobres i una mica bàsics. Es troba més fàcilment a la meitat Nord de la península. A Catalunya es troba dispersa sense arribar a ser massa abundant.

ESOTERISME

És planta regida pel Sol. Les garlandes fetes amb la planta florida allunyen dimonis, mals esperits i inactiven malefics de bruixes. Si la nit del primer de maig (Nit de Walpurgis) hom s'atura en un encreuament de camins duent aquesta garlanda veurà les bruixes com volen per dirigir-se cap a l'Aquelarre. Llençant la planta al foc i fixant-se molt bé en les espurnes per de seguida mirar cap el cel es veurà com les estrelles es belluguen. Aspergint l'aigua de la planta per la casa la protegeix dels llamps. Per a alguns, la planta florida és el símbol de la felicitat i és planta regida pel Sol.

MITOLOGIA

El centaure Quiron, mestre en l'art de guarir les malalties mortals, va fer servir aquesta planta per curar la ferida que li havia fet al peu una fletxa enverinada que Hèrcules li disparà com a càstic per haver abusat ell sexualment de la nimfa promersa d'Hèrcules quan l'estava condint per creuar el riu. D'aquí ve "centaurium". "Erythrae" ve de "eryhtros", roig, en grec. [No són els glòbuls rojos els eritròcits?]. Quan la nimfa i promesa, més endavant, se n'atipà d'Hèracles (cenegut pels romans com Hèrcules), li obsequià el tul que s'havia tacat amb la sang amargant del centaure ferit per aquella fletxa. Hèrcules tastà la sang i això el va fer emmalaltir fins al punt de desitjar la mort i autoimmolar-se en una pira el foc de la qual el va purificar i el va fer pujar al cel on s'associà als altres déus.

HISTÒRIA

DIOSCÒRIDES (segle I) aplicava cataplasmes amb la planta —que aleshores també s'anomenava «sang d'Heracles» a més de «kentaurion»— sobre ferides, fins i tot les cronicades. La decocció beguda s'emprava com a colagoga, per fer eixir el fel. La lavativa, contra la ciàtica, com un derivatiu. El suc, contra les malalties dels ulls, i amb

mel contra les cataractes; i aplicat a la matriu, per fer venir la regla o accelerar el part. També, begut el suc alleuja la tendinitis. Ell preparava aquests «sucs» de la planta deixant-la en maceració 5 dies i en acabat coent-la fins que surés, i després, un cop refredat el líquid, el filtrava i el tornava a bullir fins que agafava consistència de mel. És a dir, preparava un extracte tou. També es podia prepara una mena d'extracte sec deixant al sol el mateix suc de la primer premsada de la planta.

Per a NICHOLAS CULPEPER (segle XVII) les arrels de la «centaury the greater» van bé per a aquells que tenen tendinitis, ofec, hemoptisis, tos, convulsions, rampes. Es preparen 2 g reduïdes a pols en vi moscatell o bé coent les arrels senceres (tendres) directament en aigua. Per altra banda, la «small centaury», molt més comuna a Anglaterra, obre les seves flors amb el sol i les tanca quan el sol se'n va. És planta, doncs, regida pel Sol. L'aigua de bullir la planta, és molt amargat, i purga la bilis i els humors, desinflama el nervi ciàtic, lleva les obstruccions de les vies hepàtiques i biliars o de les de la melsa i ajuda a calmar els còlics hepàtics, biliars o el dolor a la melsa. Calma la febre, la hidropesia, actua contra l'anèmia hipocròmica —si es pren en pols com ho fan els italians—, i contra els cucs intestinals. La decocció de les summitats florides ajuda a fer venir la regla, a expulsar els fetus mort, a accelerar el part i minora els dolors del part i calma el dolor de les articulacions o de la gota; i calma les rampes i les convulsions. Uns 4 g de la planta beguda amb vi és un bon antídoto contra el verí de l'escurçó. L'extracte o suc amb mel va bé contra les cataractes i altres afeccions que redueixen la visió. Per fora va bé contra tota mena de ferides, fins i tot les verdes, profundes o amb fistules. Va bé contra afeccions de l'oïda, impureses de la pell. En general la planta va bé una mica per a tot.

PROPIETATS MEDICINALS

-anticancerígena	-febrífuga
-antidiabètica	-hepatoprotectora
-antidisentèrica	-hipoglucemiant
-antifúngica	-immunoestimulant
-antiinflamatòria del tub digestiu	-inhibidora de la xantina-oxidasa
-antisèptica	-isecticida
-aperitiva	-laxant
-aprimant	-mucolítica
-carminativa	-neuroprotectora
-colagoga	-preventiva d'atacs de feridura
-colerètica	-sedant del tub digestiu
-depurativa	-sialagoga
-detersiva	-sudorífica
-digestiva	-tònica (molt diluïda)
-ecbòlica	-tònica uterina
-emètica (molt concentrada)	-torna més rossos els cabells (+ <i>Verbascum flor</i> + <i>Anthemis nobilis</i>)
-emmenagoga	-vermífuga
-estimulant de la producció de suc gàstric	-vulnerària
-estimulant del pàncreas	
-estomacal	

USOS MEDICINALS

-abscesos	-antimutagènica
-alopècia	-aquília (falta de limfa intestinal)
-amenorrea	-artritis reumatoide
-anèmia	-asma
-anorèxia	- <i>Bacillus cereus</i> OE
-antídoto verí de serps	- <i>Bacillus megaterium</i>

- blefaritis
- cabells debilitats que cauen UE
- càlculs biliars
- càlculs renals
- càlculs salivars
- cames adolorides
- càncer d'estómac
- cataractes
- catarro
- ciàtica (lavativa)
- clorosis
- còlera
- còlics hepato-biliars
- colesterol alt
- còlics
- congestió hepàtica
- conjuntivitis UE
- convalescència
- convulsions
- cremades
- crostes al cap
- cucs intestinals (àscaris)
- cus als bronquis
- debilitat general
- dermatitis
- diabetis
- diarrea
- digestions pesades
- dispèpsies doloroses
- discinèsia hepatobiliar
- dismenorrea
- distensió abdominal
- dolors als costats
- dolors articulars
- dolors del part
- èczemes supurants
- enteritis
- Echerichia coli* OE
- estasis digestiva
- febre de Malta (= brucel·losis)
- febres estacionals (lavativa)
- febres intermitents (lavativa)
- ferides
- fistules
- flats
- furóncols (FLO + oli, macerat)
- gasos
- gota
- grip
- hemoptisis
- hemorroides
- hiperacidesa estomacal
- hipertensió

- hipoclorhídria
- icterícia
- indigestions
- infecció d'orina
- insolació UI
- leishmaniasis
- Listeria monocytogenes* OE
- llengua bruta
- mal de cap (bafs)
- mal de panxa
- mal part
- mala circulació
- malària (=paludisme)
- mareig
- marques a la pell
- masegades
- melsa inflamada i endurida
- migranyes
- mossegdes d'escurçó (en vi)
- nafres
- nàusees
- obesitat
- pàncreas glandul
- paràsits intestinals
- penellons
- picades/mossegades d'escurçó
- pigues
- pirosis (coragre)
- polls (al cabell o al pubis)
- pulmonia
- quistes hepàtics
- rampes
- raqutisme
- refredats
- respiració dificultosa
- restrenyiment per manca de peristaltisme
- reuma
- rinitis
- ronquera
- rots
- Salmonella enteridis* OE
- Staphylococcus aureus* OE
- tendinitis
- timpanisme
- tos
- transaminases altes
- tristesa
- tuberculosis
- úlceres àtones
- úlceres escorbútiques
- úlceres escrofuloses
- vida sedentària

VETERINÀRIA

En general, per millorar la circulació de la sang i fa expulsar gasos digestius quan hi ha timpanisme (ventre botit).

Ovelles: males digestions per coàguls a l'estómac. Si regurgiten bilis, se'ls dona la planta seca amb unes miques da sal.

Escurçons: posant-se un ram de cantares a la butxaca és poc probable que et piquin. I si piuquessin, la planta podria actuar d'antídot.

POSSIBLE TOXICITAT

Massa concentrada, la infusió pot provocar nàusees o vòmits. Un excés podria fer perdre la gana. Cal prendre-molt diluïda, i barrejar-la amb anís i crema de llet per treure-li una mica l'amargor. Les persones obesas toleren millor allò amargant que no pas les primes. Evidentment, les embarassades podrien avortar si prenen aquesta planta tan amargant. I les dones que donin el pit podrien transmetre l'amargor a la llet, cosa que seria ben contraproductiu.

PREPARATS I BARREGES

-Bays.

-Cataplasma per als ulls llagrimosos irritats (GARCÍA BALLESTER, segle XVI): centaurea + sanguisorba + falzia de pou + plantatge + api. Uns 50 g de cada es couen en aigua fins a reducció a la meitat. Amb el líquid es mulla un drap de lli i s'aplica fixat sobre l'ull.

-Col·liri: infusió salina isotònica.

-Compreses.

-Comprimits.

-Decocció (UE). 2 grapats per 1 L d'aigua que arrenqui el bull.

Extracte hidroalcohòlic fluid. 0.5-1 g/dia

-Extracte tou.

-Infusió.

-Lavatives.

-Maceració en aigua freda.

-Ratafies.

-Tintura. 25 g/dia

-Vermuts.

-Vi de centaurea. 30 g en un litre de vi blanc. Es deixa reposar 8 dies.

-Barreja aperitiva per a glopejar (JEAN VALNET), a base de tintures de: fava de Sant Ignasi (*Strychnos ignatii*) 2 g; trèvol d' aigua (*Menyanthes trifoliata*) 3 g; Donzell (*Artemisia absinthium*) 4 g; Card Sant (*Cnicus benedictus*) 5 g; camamilla (*Chamomilla recutita*) 6 g; anís verd (*Pimpinella anisum*) 10 g. S'aboquen unes 15 gotes en mig got d'aigua de Vichy tèbia i es glopeja durant un parell de minuts, abans dels menjars.

-Barreja per a la diabetis (JOSEP FERRAN COMAS): centaurea + genciana + copalxi + *Quassia amara* escorça + trabalera (*Centaurea aspera*) + fulles d'eucaliptus + tavelles de mongetes roges + fulles de taronger amargant.

-Barreja contra l'hepatitis (JOSEP FERRAN COMAS): centaurea + menta piperita + boldo + arenària + cua de cavall + malrubí + card marià + dent de lleó + rel de genciana + rel d'àngelica + rel de bardana + calèndula. Es deixa en maceració tota la nit en aigua freda una cullerada de la barreja per mig got d'aigua freda, i es pren el líquid a poc a poc essent demà en dejú.

-Barreja reconstituent per a les convalescències (JOSEP FERRAN COMAS): centaurea + rel d'àngelica + romaní + card maríà. Tot tallat i ben barrejat es deixa una nit en maceració en aigua freda i se'n pren l'endemà un gotet en dejú.

FLOR DE BACH: caràcter dèbil, deixar-se dominar pels altres, servilisme, no saber dir que no, escassa visió de les necessitats pròpies, escassa voluntat per defensar els interessos propis.

PRINCIPIS ACTIUS DEL CENTAURIUM ERYTHRAEA

5-formil-2,3-dihidro-iso-cumarina

àcid 3,4-dihidroxifenil-acètic.

àcid ceròtic.

àcid esteàric.

àcid linolènic.

àcid m-hidroxi-benzoic.

àcid oleic.

àcids fenol-carboxílics.

àcids hidroxí- i dihidroxí- tereftàlic.

àlcaloides: gencianina

àlcohol cerílic.

àrabinogalactans.

cera.

eritaurina.

eritaurona.

eritramarina.

eritrocentaurina.

eritrodiol.

esterols: eritroesterol

flavonoides (0.4%).

gentioflavina.

gentioflavonid.

glicòsids seco-iridioides molt i molt amargants:

- centapiricina
- centauròsid (dímer)
- gentiopirina
- gentiopiròsid
- sweròsid
- swertiamarina

metil-bellidifolina.

n-heptacosà.

n-nonacosà.

oli essencial 0.02%

sweròsid.

sweròsid-m-hidroxil-benzoil-èster

tanins.

terpenoides.

traces d'àlcaloids piridinics i actinídics.

triterpens.

xantonos/ xantonoides/xantonos metoxilades (metil-bellifolina).

OLI ESSENCIAL

- 1,2,3-trimetil-benzè 2-2.5%
- 1,2,4-trimetil-benzè 1%
- 1,4-dimetil-benzè 0.5%
- 1,8-cineol
- 2-metiol-pentà 0.5%
- 2-pentil-furà 1-2.5%
- 3-metil-pentà 1.5%
- 4-metil-octà
- àcid hexadecanoic 5.5%
- àcid linoleic 4%
- àcid palmític
- àcid tetradecanoic 1.5%
- acorenona B 1%
- alfa-cadinol 1.5%
- alfa-copaè 1-2%
- alfa-pinè 1%
- alfa-terpineol 0.5-1.5%
- alfa-terpinolè 0.5%
- alfa-thujè 0.5%
- beta-cariofil·lè 1.5-3.5%
- beta-pinè 1%
- beta-thujona 1-3%
- borneol 1.5%
- bornil-acetat 0.5-1%
- càmfora 2-5%
- cariofil·lè-òxid 1-1.5%
- carvacrol 6-14%
- carvona 1.5-2%
- ciclohexà 0.5%
- delta-cadinè 1%
- decanal 1-2%
- (E)-beta-damascenona 1-3%
- (E)-beta-ionona 2%
- eicos-3-è 2%
- etil-acetat 0.5%
- fitol 2%
- fitona 4-6.5% (= 6,10,14-trimetil-pentadecan-2-ona)
- gamma-terpinè 2%
- heneicosà 8.5%
- heptadecà 1%
- heptanal 0.5%
- hexà 0.5%
- hexadecà 1.5%
- hexadecèn-1-è 1.5%
- hexanal 1.5-5%
- iso-fitol
- iso-mentona 1-1.5%
- linalool 1-3%
- llimonè 1.5%
- longifolè 1-1.5%
- m-etil-toluè 1-1.5%
- mentil-acetat 1-1.5%
- mentol 3-6.5%
- mentona 4-6%
- metil-ciclo-pentà 2%
- metil-chavicol 1-2.5%
- naftalè 2-8%
- neo-fitadiè 1.5-10%
- nonà 0-8.5%
- nonadecà 0.5-4.5%
- nonanal 2-3%
- o-etil-toluè 1%
- octadec-1-è 2.5%
- p-cimè 3-3.5%
- pentanal 0.5%
- propil-benzè 0.5%
- pulegona 0.5%
- sabinè 0.5-1%
- safrol 0-2.5%
- terpinèn-4-ol 7-10%
- tetradecà 1.5-3%
- tetradec-1-è 0.5%
- timol 2.5-6%
- toluè 4.5-18%
- trans-anetol 1%
- trans-beta-farnesè 0.5-2.5%
- tricosà 7-25%
- tridecà 1%
- undecà 0.5%
- verbenona 0.5%
- viridiflorol 1%

ÀCID CAFEIC. CONTRA:

ADENOVIRUS
ADN GANDUL
AGREGACIONS PLAQUETÀRIES
AL·LÈRGIES
CALCI
CÈL·LULES DANYADES
CÀNCER
CÀNCER (PREVENTIU)
DESGAST DE COL·LAGEN
DOLORS
EDEMES

ESPASMES
ESTOMATITIS
FERIDES
FETGE DANYAT (PREVÉ)
FONGS
GRIP
HEMÒLISIS
HERPES
HIPERCOLESTEROLÈMIA
HISTAMINA
IMMUNITAT BAIXA
INFECCIONS

INFLAMACIONS ?
INSECTES (REPEL)
INSOLACIÓ
INTOXICACIÓ HEPÀTICA
LEUCOTRIÈ
LIASA
LIPO-OXIGENASA
METALLS (ELS QUELA)
NERVIOSISME
NITROSAMINES
ORNITINA-DESCARBOXILASA
OXIDACIONS
RETENCIÓ D'ORINA
TIAMINA
TIROIDES
TUMORS
ÚLCERES
VACUNES (DE VIRUS)
VESÍCULA BILIAR GANDULA
VIRUS DE LA SIDA

ÀCID FERÚLIC. CONTRA:

AL·LÈRGIES
ARRÍTMIES
ARTERIES ESTRETIDES
BACTERIS
CÀNCER (ESÒFAG, ESTÓMAC, FETGE, PELL)
CÀNDIDES
COR (DEBILITAT)
DESCARBOXILACIÓ DE LA CARNITINA
DISMENORREA
DOLORS
ESPASMES
ESTRÒGENS
FAGÒCITS GANDULS
FETGE GANDUL
FONGS
HIPERLIPIDÈMIA
IMMUNITAT BAIXA
INFLAMACIONS
INSOLACIÓ (FILTRE SOLAR)
INTOXICACIÓ HEPÀTICA
METALLS
MUTACIONS
NITROSAMINES
PROSTAGLANDINES
RADICALS LLIURES
SEROTONINA
TROMBES
TUMORS
ÚTER HIPERACTIU
VESÍCULA BILIAR GANDULA
VIRUS

ÀCID LINOLEIC. CONTRA:

ANAFILAXIS
ARTERIOESCLEROSIS
ARTRITIS
CÀNCER (PREVENTIU)
CONSTRICCIÓ CORONÀRIA
ÈCZEMA
FETGE DANYAT
FIBRINOLISIS
GRANULACIONS
HIPERCOLESTEROLÈMIA
HISTAMINA
IMMUNITAT INADAPTADA
INFLAMACIONS

LEUCOTRIENS
MENORRÀGIA
NEMATODES
PROSTATISME

ÀCID OLEANÒLIC. CONTRA:

AL·LÈRGIES
AROMATASA
ATEROESCLEROSIS
BACTERIS
CÀNCER (PREVENTIU)
CICLO-OXIGENASA
COR DÈBIL
EDEMA
EMBARÀS
EXCITACIÓ NERVIOSA
FAGÒCITS GANDULS
FERTILITAT
FETGE DESPROTEGIT
GINGIVITIS
HEPATOTOXICITAT
HIPERLIPIDÈMIA
IMMUNITAT DISPARADA
INFLAMACIONS
LEUCÈMIA MIELOIDE
MALÀRIA
MITOSIS
OXIDACIONS
PERIODONTITIS
PLASMODIS
RETENCIÓ D'ORINA
SARCOMA
SÍNTESIS DE PROSTAGLANDINES
TUMORS
ÚLCERES
ÚTER GANDUL
VIRUS
VIRUS DE LA SIDA (a 1.7 micrograms por mil·lilitre)

ÀCID P-CUMÀRIC. CONTRA:

BACTERIS
CÀNCER (PREVENTIU)
ESPASMES
FETGE GANDUL
FONGS
HEPATOTOXICITAT
INFLAMACIONS
LIPO-OXIGENASA
OXIDACIONS
PEROXIDACIONS
TUMORS

ÀCID P-HIDROXI-BENZOIC. CONTRA:

BACTERIS
CÀNCER (PREVENTIU)
FALTA DE PROSTAGLANDINES
FONGS
IMMUNITAT DISPARADA
MUTACIONS
OXIDACIONS
PARÀSITS

ÀCID PALMÍTIC. CONTRA:

FIBROSIS
HIPOCOLESTEROLÈMIA
NEMATODES
PARÀSITS

PLÈTORA

ÀCID PROTOCATECHUIC. CONTRA:

ARRÍTMIES
BACTERIS
ESPASMES
FAGOCITOSIS ESACASA
FALTA DE PROSTAGLANDINES
FONGS
HEPATOTOXICITAT
HERPES
IMMUNITAT BAIXA
INFLAMACIONS
ISQUÈMIA
PARÀSITS
PEROXIDACIONS
RADICALS LLIURES
TOS
VIRUS

ÀCID SINÀPIC. CONTRA:

BACTERIS
CÀNCER (PREVENTIU)
FONGS
HEPATOTOXICITAT
OXIDACIONS
PARÀSITS

ÀCID SIRÍNGIC. CONTRA:

FALTA DE SALIVA

ÀCID VAINÍLLIC. CONTRA:

ÀSCARIS
BACTERIS
CÀNCER
CANSAMENT
CUCS
ESTRENYIMENT
IMMUNIDAD DISPARADA
INFLAMACIONS
RADICALS LIBRES (7 × QUERCITINA)
TUMORS

ALFA-AMIRINA. CONTRA:

EDEMES
INFLAMACIONS
TUMORS

AMAROAGENTINA. CONTRA:

ANORÈXIA
FALTA DE SALIVA
FETGE DESPROTEGIT
TOPOISOMERASA I

BETA-AMIRINA. CONTRA:

EDEMES

BETA-SITOSTEROL. CONTRA:

ADENOMES
BACTERIS
BULÍMIA
CÀNCER (PREVENTIU)
CÀNCER DE MAMA
CÀNDIDES
CICLO-OXIGENASA
COSSOS CETÒNICS
CUCS

DEPRESSIÓ

DIABETIS

EDEMES

ESTRÒGENS BAIXOS

FERTILITAT ESPERMATOZOUS

FETGE INTOXICAT

GESTACIÓ

GLUCOSIDIL-TRANSFERASA

HIPERCOLESTEROLÈMIA

HIPERLIPIDÈMIA

HIPERLIPOPROTEINÈMIA

HIPERTENSIÓ

IMMUNITAT EXAGERADA

IMPOTÈNCIA

INFLAMACIONS

LINFOMA

LIPO-OXIGENASA

MAO (MONO-AMINO-OXIDASES)

MUTACIONS

NEOPLÀSIA

PROSTATISME

RADICALS LLIURES OXIDANTS

RONYÓ INFLAMAT

TUMORS (PULMÓ, COLL DE MATRIU)

ÚLCERES

VIRUS

VIRUS DE LA SIDA

XANTINA-OXIDASA

GENTIANIDINA. CONTRA:

CONTRACTURES MUSCULARS

HIPERTENSIÓ

HIPOTÈRMIA

INFLAMACIONS

REUMA

GENTIANINA. CONTRA:

ANAFIL·LAXIS (AL·LÈRGIES)

ARTRITIS

BACTERIS

CONTRACTURES MUSCULARS

DIABETIS

DOLORS

EDEMES

ESTAFILOCOCS

ESTREPTOCOCS

EXCITACIÓ NERVIOSA (PARALIZANT)

HISTAMINA

INFLAMACIONS

PARÀSITS

PSICOSIS

REUMA

SIGEL·LOSIS

GENTIOPICRINA. CONTRA:

FONGS

LARVES

MALÀRIA

PARÀSITS

GENTIOPICRÒSID. CONTRA:

EDEMES

ESTÓMAC GANDUL

FETGE GANDUL

RADICALS LLIURES

METIL-BELLIDIFOLINA. COM:
HEPATOPROTECTORA

N-NONACOSÀ.
ANTIMUTAGÈNIC

SWERÒSID
BACILLUS CEREUS
BACILLUS SUBTILIS
CITROBACTER FREUNDII
ESCHERICHIA COLI
STAPHYLOCOCCUS EPIDERMIDIS

SWERTIAMARINA. CONTRA:
CITROBACTER FREUNDII
ESCHERICHIA COLI
FALTA DE SALIVA
FETGE DESPROTEGIT
FETGE GANDUL
PÀNCREAS GANDUL
PROTEUS MIRABILIS
SERRATIA MARCESCENS

MÉS INFORMACIÓ

«Volatile organic compounds from *Centaurium erythraea* Rafn (Croatia) and antimicrobial potential of its essential oil». IGOR JERKOVIC, DAJANA GASO-SOLAC, HRVOJE PAVLOVIC, ZVONIMIR MARIJANOVIC, MIRKO GUGIC, IVANA PETROVIC, SPOMENKA KOVAC. Molecules 17(2): 2058-2072 (2012).